

Onderwerp Indicatoren conferentie		
Nummer	2020/312062	Datum college 21 april 2020
Portefeuillehouder	Snoek, M.	
Programma/beleidsveld	7.2 Algemene dekkingsmiddelen	
Afdeling	CC	
Auteur	K. van den Berg	
Telefoonnummer	023-5113046	
Email	kvandenberg@haarlem.nl	
Bestemd voor:	Het college stuurt deze raadsinformatie brief naar de commissie Bestuur	
Bijlagen	<ul style="list-style-type: none"> - Bijlage 1: Ambtelijke reactie duurzaamheid - Bijlage 2: Uitkomsten enquête indicatoren	
<p>Bij de behandeling van de Programmabegroting 2020-2024 in de commissie Bestuur (d.d. 30/10/2019) heeft de wethouder financiën het voorstel gedaan een raadsconferentie te organiseren over de indicatoren in de P&C-producten om samen met de raad invulling te geven aan de gewenste verbeterlagen. Deze conferentie stond gepland op 8 april 2020.</p> <p>In het licht van de recente ontwikkelingen met betrekking tot Covid-19 is deze conferentie tot nader order uitgesteld. Na overleg met, en consultatie van, de griffie wil het college u met dit schrijven informeren over de aandachtspunten die tot op heden zijn verzameld en u een voorstel doen voor het vervolg van het proces om te komen tot betere en beter passende indicatoren in de P&C-producten.</p> <p>Achtergrond</p> <p>Het gebruik van indicatoren is de laatste jaren veelvuldig onderwerp van gesprek geweest binnen de gemeente. Zo hebben de accountant, de Rekenkamercommissie (RKC) en de Duisenbergrapporteurs hier vanuit verschillende invalshoeken aandachtspunten en verbeterpotentieel op aangedragen.</p> <p>In de <i>Collegereactie status opvolging aanbevelingen jaarstukken 2018</i> (2019/786656) heeft het college voorgesteld dit thema op te pakken met een werkgroep informatiewaarde, naar analogie van de voorgaande bestuursperiode. Echter, de Duisenbergrapporteurs (2019/878889) hebben aangegeven hier geen vertrouwen in te hebben, omdat “<i>deze samenwerking in al die jaren niet heeft geleid tot het gewenste niveau</i>”. Aanvullend op de eerdere aanbevelingen vragen de Duisenbergrapporteurs het college onder andere een voorstel voor te leggen “<i>voor logische effectindicatoren en prestatie-indicatoren</i>”.</p> <p>In navolging van de aanbevelingen van de commissie Duisenberg, de RKC en op basis van de raadsconferentie ‘de begroting ont(k)leed’ (2019/204237) is bij de Programmabegroting 2020-2024 een verbeterlag gemaakt op de opgenomen doelen, prestaties en indicatoren. Alle doelen, prestaties en indicatoren zijn tegen het licht gehouden en waar mogelijk verbeterd. In vergelijking met de Programmabegroting 2019-2023 zijn er minder doelen zonder effectindicator (7% i.p.v. 29%) en minder prestaties zonder prestatie-indicator (19% i.p.v.</p>		

76%).

De RKC heeft op basis van een technische analyse over de Programmabegroting 2020-2024 ([2019/852231](#)) de raad geïnformeerd over de voortgang van de aanbevelingen volgend uit het RKC-rapport indicatoren in beeld ([2019/008318](#)). Daarin geeft zij aan dat er een grote slag is gemaakt in kwantitatieve en kwalitatieve zin, maar dat er ook verbeterpotentieel resteert. Over dit verbeterpotentieel zou de conferentie worden gehouden.

Benchmark

Sinds het begrotingsjaar 2017 is de gemeente verplicht om een set uniforme financiële en beleidsindicatoren op te nemen. In 2019 betrof dit een 34-tal verplichte indicatoren. In Haarlem zijn deze herkenbaar met de toevoeging '(BZK)' naar het ministerie die deze voorschrijft.

Onderstaand figuur toont het gebruik van indicatoren in de Programmabegroting 2020-2024 (inclusief de verplichte indicatoren):

Programma	Aantal effectindicatoren	Aantal prestatie indicatoren	Totaal per programma
1	14	10	24
2	9	14	23
3	16	13	29
4	18	8	26
5	8	8	16
6	14	9	23
7	9	3	12
Totaal	88	65	153

Indien de 34 verplichte indicatoren van het totaal worden afgetrokken resteren er nog 119 aanvullende indicatoren die in de P&C-producten worden gebruikt. Budding e.a. (2019, [link](#)) concluderen op basis van een steekproef dat het gemiddelde aantal gebruikte niet-verplichte indicatoren bij 100.000+ gemeenten op 112,4 ligt (min. 71, max. 186). Haarlem bevindt zich dan ook rond het gemiddelde voor haar categorie betreft aantal aanvullende indicatoren.

Van de 34 verplichte indicatoren zijn er 31 die een effect meten (effectindicator) en 3 die een prestatie meten (prestatie-indicator). Vergelijken we het aantal aanvullende indicatoren dan zien we 57 aanvullende effectindicatoren (88-31) en 62 aanvullende prestatie-indicatoren. Het aantal aanvullende prestatie- en effectindicatoren is dus redelijk in evenwicht.

Dekking

Afgelopen jaar is meermaals de vraag aan bod gekomen of alle doelen en prestaties voorzien dienen te worden van een indicator. Op basis van de Programmabegroting 2020-2024 ontstaat het volgende beeld:

Programma	Aantal doelen	Aantal doelen zonder	Aantal prestaties	Aantal prestaties
-----------	---------------	----------------------	-------------------	-------------------

	effectindicator		zonder prestatie-indicator	
1	6	0	8	0
2	7	0	9	0
3	7	1	14	4
4	7	1	12	4
5	8	0	8	1
6	4	0	6	0
7	5	1	7	3
Totaal	44	3	64	12

Drie van de 44 doelen hebben geen bijbehorende effectindicator (6,8%) en 12 van de 64 prestaties hebben geen bijbehorende prestatie indicator (18,7%).

Ter voorbereiding van de conferentie zijn deze doelen en prestaties nogmaals tegen het licht gehouden om te kijken waarom hier geen indicator bij geformuleerd is. Bij de drie doelen zonder effectindicator is geconcludeerd dat deze niet of niet goed meetbaar zijn (zoals: risico's bij grondverkoop beheersbaar houden (4.3) of duurzaam financieel gezonde stad (7.2)). Een soortgelijk beeld ontstaat bij de 12 prestaties zonder prestatie-indicator waarvan de meeste enkel te beantwoorden zijn met een 'ja' of 'nee' (zoals: uitvoeren ambitiekaart Haarlemse wateren (5.3) of rioolheffing kostendekkend vaststellen (7.1)). Deze overwegingen zijn voor u als raad niet zichtbaar. Gezien het relatief beperkte aantal doelen en prestaties willen wij u voorstellen in de komende begroting een extra bijlage op te nemen waarbij voor de doelen en prestaties zonder indicator wordt aangegeven waarom er geen passende indicator beschikbaar is.

Deze bijlage dient een tweeledig doel, namelijk u als raad meenemen in de onderbouwing waarom (nog) geen indicator is opgenomen en u daarmee ondersteunen in het beoordelen van de individuele doelen en prestaties. Zo wordt ook inzichtelijk gemaakt waar bijvoorbeeld afhankelijkheden bestaan met partners over de aanlevering van informatie of benodigde investering t.b.v. een indicator. Ten tweede als middel richting de organisatie bij de formulering van doelen, prestaties en daarbij horende indicatoren. Indicatoren worden altijd getoetst om zo mogelijke kwalitatief goede indicatoren op te nemen binnen de redelijkheid van kosten en inspanning. Hiermee wordt een 100% dekking, zoals de Duisenberg rapporteurs wensen, nog niet gerealiseerd maar het maakt de afweging of investering in een indicator gewenst is of dat een doel/prestatie te weinig stuurinformatie bevat om te blijven gebruiken in de P&C-producten beter.

Streefwaarden

Bij de raadsbehandeling van de Programmabegroting 2020-2024 is u ook toegezegd terug te komen op het onderwerp streefwaarden. Reflecteren streefwaarden alleen de ambitie van het college of zijn deze geformuleerd inclusief autonome ontwikkelingen? Feit is dat autonome ontwikkelingen van grote invloed kunnen zijn op de realisatie van doelstellingen. Een streefwaarde reflecteert daarom altijd de inspanning van

de organisatie inclusief de verwachte autonome ontwikkelingen. Het is daarmee de verwachte realisatie gebaseerd op de inspanning van de gemeente en de te verwachte autonome ontwikkelingen, gebaseerd op alle kennis en informatie die voorhanden is. Indien dit leidt tot een onlogisch verband (denk: minder parkeerverlast, maar streefwaarde voor de indicator ervaren parkeerverlast loopt op) wordt de komende begroting een voetnoot opgenomen om deze autonome ontwikkeling te duiden.

Beleidscyclus

Vanuit het oogpunt van continuïteit en vergelijkbaarheid is het niet wenselijk elk jaar de gehanteerde indicatoren tegen het licht te houden of aan te passen. Aangezien de indicatoren het effect van het gevoerde beleid moeten meten, of de prestatie die hiervoor is verricht is het koppelen van de indicatoren aan de beleidscyclus een logische stap. Zoals ook aangegeven in *de Collegereactie status opvolging aanbevelingen jaarstukken 2018* ([2019/786656](#)) en de uitwerking van 'de begroting ont(k)leed' ([2019/204237](#)) heeft dit onderwerp de aandacht van het college. Een ambtelijke werkgroep werkt momenteel aan een voorstel voor uitwerking hiervan, zodra hier meer over bekend is wordt u geïnformeerd.

Input raad

In analogie van de conferentie over leesbaarheid stond input van raadsleden bij de indicatoren centraal. Middels een online enquête bent u bevraagd naar uw zienswijze over indicatoren. Ondanks de beperkte respons (10) kunnen er wel enkele conclusies/denkrichtingen aan deze input worden ontleend:

1. Het is onvoldoende duidelijk welke indicatoren horen bij welk doel en welke prestatie.
2. U wenst meer doelen en meer prestaties
3. U geeft aan dat er investeringsruimte moet zijn voor betere indicatoren
4. De programma's waarvan u aangeeft dat het extra belangrijk is dat hier een verbetering plaatsvindt zijn de programma's 4 (incl. duurzaamheid) en 5.

Met betrekking tot punt 1: de huidige wijze van presenteren heeft u als meest wenselijk aangegeven bij de conferentie over leesbaarheid. De nieuwe opzet van de doelenboom (vooraan bij elk programma) geeft in 1 simpel overzicht de relatie tussen doelen, prestaties en indicatoren weer. Daarna wordt per doel de effectindicator gelijk in dezelfde tabel er onder weergegeven en per prestatie de prestatie-indicator. We achten het dan ook momenteel niet opportuun hier grote wijzigingen in aan te brengen. Bij de technische toelichting van de komende begroting wordt hier extra aandacht aan gegeven.

Met betrekking tot de punten 2 t/m 4: omdat tot op heden niet duidelijk is wanneer de beperkingen voor samenkomsten zullen worden opgeheven, en u aangegeven heeft binnen welke programma's u meer indicatoren wenst, wordt een ambtelijk voorstel voorbereid voor de programma's in het fysiek domein (programma 4 en 5). Dit voorstel wordt ter bespreking aangeboden aan de commissie(s). In *de Collegereactie status opvolging aanbevelingen jaarstukken 2018* ([2019/786656](#)) heeft het college aangegeven doelen, prestaties en indicatoren in programma's 1, 2 en 3 te verbeteren. In het domein Werk en Inkomen en Jeugd is dit reeds te zien in de Programmabegroting 2020-2024. Voor de sociale basis en sociaal wijkteams wordt

momenteel hier aan gewerkt.

Duurzaamheid

In het coalitieprogramma 'Duurzaam doen' 2018-2022 is afgesproken dat de gemeente werkt naar een klimaatbegroting. De eerste stappen zijn hiertoe gezet bij de Programmabegroting 2019-2023 met een duurzaamheidsparagraaf. Echter, het concretiseren van de duurzaamheidsdoelstellingen in prestaties- en effectindicatoren is nog niet gerealiseerd. Bij de raadsbehandeling van de Programmabegroting 2020-2024 heeft de wethouder financiën de toezegging gedaan deze discussie over indicatoren voor duurzaamheid te betrekken bij de conferentie over indicatoren.

Voordat er indicatoren kunnen worden opgenomen in de duurzaamheidsparagraaf is het van belang vast te stellen in welke mate, en met welke zekerheid deze bijdragen aan de gemeentelijke en landelijke beleidsdoelen. Specifieke aandacht dient hierbij uit te gaan naar de meetbaarheid van de indicator.

Uw suggesties omtrent indicatoren met betrekking tot duurzaamheid zijn door de betreffende beleidsafdelingen beoordeeld. De input die u heeft meegegeven betreft meer dan het formuleren van indicatoren, namelijk ook het herformuleren van doelen en prestaties. In de bijlage bij dit schrijven vindt u de ambtelijke reactie hierop. Tussen kadernota en begroting worden vervolgstappen gezet t.a.v. het concretiseren van de duurzaamheidsdoelstellingen en het meten (indicatoren) hiervan.

Met bovenstaande uiteenzetting en toezeggingen hopen wij tegemoet te komen aan de wederzijdse verwachtingen die er waren ten aanzien van de conferentie.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester